

Bestemmelsen om det samtidige valg af stedfortrædere er ny og sikrer sammen med bestemmelsen i stk. 2, at dommerne i intet tilfælde udpeges med den enkelte sag for øje.

Bestemmelsen medtager ikke den gældende grundlovs § 66, stk. 3; forandring i bestemmelserne om rigsretten kan således ikke længere ske ved lov.

Til § 61.

Paragraffen har samme indhold som den gældende grundlovs § 67, alene med en ændring som følge af den foreslåede rigsdagsordning.

Til § 62.

Paragraffen svarer til den gældende grundlovs § 68.

1. pkt. er enslydende med den nævnte § 68. 2. pkt, hvorefter særdomstole med dømmende myndighed ikke kan nedsættes, er en ny bestemmelse. Ved udtrykket „særdomstole“ forstås domstole, som nedsættes til pådømmelse af en eller flere allerede foreliggende sager. Sådanne domstole frembyder den betænkelighed, at udpegningen af dommere kan ske under hensyntagen til deres indstilling til den eller de sager, hvori de skal dømme.

Bestemmelsen er ikke til hinder for nedsættelse af særdomstole, hvis myndighed ikke udstrækker sig til sagernes pådømmelse. Sådanne særdomstole vil fortsat kunne nedsættes ikke blot ved lov, men også i henhold til lov, jfr. retsplejelovens § 21.

Efter forslaget bortfalder den i nævnte paragraf indeholdte adgang til uden for straffesager at nedsætte særdomstole med dømmende myndighed. Den foreslåede bestemmelse vil også udelukke beskikkelse af skiftekommissarier med dømmende myndighed, jfr. retsplejelovens § 667, stk. 2, samt skadesforsikringslov nr. 155 af 2. maj 1934, § 55.

Til § 63.

Paragraffen svarer til den gældende grundlovs § 69. Grunden til den ændrede formulering i forhold til den gældende grundlov er, at adskillelse mellem retspleje og forvaltning er gennemført ved retsplejeloven.

Til § 64.

Paragraffens stk. 1. er enslydende med den gældende grundlovs § 70.

Da grundlovens § 70 henlægger alle spørgsmål om øvrighedsmyndighedens grænser til påkendelse ved „domstolene“, kan det anses for tvivlsomt, om oprettelse af særlige forvaltningsdomstole er forenelig med denne bestemmelse.

Af denne grund har kommissionen for at sikre lovgivningsmagtens frihed i så henseende fundet det rigtigt i stk. 2 udtrykkeligt at åbne adgang til oprettelse af forvaltningsdomstole. Som garanti i retssikkerhedens interesse er det tilføjet, at den endelige afgørelse skal henhøre under dommere, der nyder den i § 65 omhandlede uafhængighed.

Ved udformningen af bestemmelserne i §§ 64 og 74 er ikke tilsigtet nogen ændring i den hidtidige retstilstand med hensyn til spørgsmålet om domstolenes ret til at prøve loves grundlovmæssighed.

Til § 65.

Denne bestemmelse svarer til den gældende grundlovs § 71, dog at det udtrykkeligt fastslås, at en dommer, der afskediges administrativt, alene oppebærer de ham tilsikrede lønindtægter indtil den almindelige aldersgrænse.

Til § 66.

Paragraffen svarer til den gældende grundlovs § 72.

Stk. 1 i nævnte paragraf, der fremtræder som en løfteparagraf, foreslås ændret, efter at der ved retsplejeloven er indført offentlighed og mundtlighed i retsplejen.

Stk. 2, der er affattet i samarbejde med justitsministeren, opretholder den gældende grundlovs henvisning til nævningers medvirken i strafferetsplejen, idet det dog overlades til lovgivningsmagten at tage stilling til, i hvilke sager og under hvilke former denne medvirken skal finde sted. Efter kommissionens opfattelse forpligter bestemmelsen i stk. 2, 2. pkt., til at bevare nævningers medvirken i strafferetsplejen.

Til §§ 67—71.

Paragrafferne er enslydende med den gældende grundlovs §§ 73—77.

Til § 72.

En udtalelse om den personlige friheds ukrænkelighed forekommer at være en naturlig parallel til de erklæringer om boligens og ejendomsrettens ukrænkelighed, der indleder henholdsvis § 73 og § 74.